

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szerda, szeptember 7

A „KELET” előfizetési díja:

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva	16 fr.
Égész évre	8 „
Fél évre	4 „
Negyedévre	2 „
Egy óra helyben	1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám.

Hívatatok nem adnak vissza.

Tizenegyedik évfolyam.

A SZAMOSVÖLGYI VASÚT.

II.

Minden vasut a távolság megszűntetésével egymáshoz tömöríti a távol messzebb fekvő vidékeket. Mondhatnók például, hogy a szamosvölgyi vasut megnyitva Kolozsvár városára nézve Beszterce oda költözött, a hol ezelőtt Deés volt és Deés Apahidának helyét foglalta el. A forgalom árúban és emberek között annyira megkönnyített, hogy az eddig Kolozsvártól Deésig fennálló forgalom most már a Deésen felül fekvő vidékekre helyezkedhetik át, s nemcsak a deési sokszorozódik meg, hanem a rajta felül Beszterce és Nagybánya felé eső tájaknak az előbbi deési forgalom élénkségét kell felvenniük. Oly árú, melyek a szállítási költség miatt nem jelenhettek meg a kolozsvári piacon, most itt haszonnal értékesíthetők lesznek, a melyek pedig eddig is megjelentek, nagyobb mennyiségben tudnak a piacra s a szállítási költség apadásával olcsóbban adhatók és olcsóbban vehetők lesznek.

Vizsgáltuk megfordítva, az életképes iparcikkek nézve Kolozsvár vásárló közönsége szaporodik meg hirtelen. Erdély északi részének a hozzánk szállított nyers anyagot nagy részt szükségleti cikkekkel kellend kicserélnie; a menyívvel megszapordik tehát azok száma, a kik nyers terményeiket most már nálunk haszonnal értékesíthetik, ugyanannyival megszapordik az ipari cikkek vásárlóinak száma. Ez önként következik azon körülményből, hogy Erdély egész északi fele a legjobb szűkeleti és iparcikkek legolcsóbban Kolozsvárról szerezheti be.

Vizsgáljuk egy kissé közelebbről a forgalom természetét. A nyers terményeket legelső sorban.

Kolozsvár gabona-piacza addig a Deésen túl fekvő vidékekről nem igen nyert terményt. Állíthatjuk, hogy Deés volt az utolsó post, s csak bővebb termés idején bizonyos körülmények esetén térült meg a tengelyen való szállítási költség úgy a kolozsvári piacon, hogy a gazdának a termelési kiadásokon kívül haszna is lehessen. Feldolgozatlan állapotban Beszterce vidékéről épen soha sem szállítanak Kolozsvárra gabonát. E tekintetben jövőre nézve sem táplálhatni nagy reményeket, azon egyszerű okból, mert az ország azon része gazdag gabnatermő vidéknek egyáltalán nem mondható. Bő termés esetén azonban a

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenötödik fejezet.

Nem e világbeli kötelékek.

(Folytatás.)

Kérem szépen, ki volt azon uri ember, kinek kedvéért néhány nappal ezelőtt, miss Clinton örömmel áldozta fel Alboni énekét, a fénytől ragyogó termet, s egész raj imádót, hogy az „Egyesült-Államok” szállójának kertjében hold fényénél egy sétat tegyen vele?

Vilmos egy percig gondolkodott, s aztán mintha azon körülmény s következményei csak most jutnának eszébe, így kiáltott fel:

— Emlékszem rá. Tehát ez volt egyik ok a gyanura? Ez alkalommal csak követségbe mentem volt, hogy miss Isabellát atyja beteg ágyához hívjam, hol több órán át szívszorogva virasztottam volt, s midőn hosszú, csaknem halottszerrü álmból, mely az orvost igen nyugtalanította, végre nagy nehezen felébredt, oly nagyon vágyakozott leánya után, hogy percig sem gondolkodott megzavarni esti mulatságát s köteletségéhez szölitni őt, mely a kerti lakban várt rá, hol atyja a park tulsó felében, beteg fekiútt, s hova a hold fényénél elkísértem miss Clintont.

vasut megnyitva Deésen a távolabbi vidékek gabonája oly árban lesz értékesíthető, mint az előtt Kolozsvárt volt, s minthogy vasuti állomásokon csak távoli szállításokra vásároltatik gabona, mely mellett a deés-kolozsvári vonalrész szállítási költsége alig tehet különbséget, mondhatni, hogy a gazda csaknem egészen meg fogja nyerni gabonáján a deés-kolozsvári fuvarbért. Ennek pedig a termelés további kiterjesztése lesz egyenes következménye.

Deésen, Bethlenben, Besztercén, Jádón, Borgó-Prundon ez idő szerint is kitűnő és nagy méretű műmalmak vannak működésben, s készítményeik eddig csak ritkán jutottak el Kolozsvárig a nagy fuvar miatt, de az új vasut ezt is lehetővé fogja tenni. Gazdasági terményben a Deésen túl fekvő tájak csak ugynevezett szász hagymát, aszalt gyümölcsöt és kevés fűzeléket szállítottak eddig Kolozsvárra. Valószínű, hogy a kitűnő szász hagyma kelete a szamosvölgyi vasut által szerfölött meg fog növekedni. A besztercei szász egy egész napi fuvart ki-mélvén meg Deésen, ha arra való vállalkozók lesznek, ezeknek ugyanazon haszonnal tetemesen olcsóbb árón adhatja el terményét, s feltehető, hogy Kolozsvár ugyanazon terményt ezután a vasutról és jutányosabban fogja bevásárolhatni.

Beszterce vidékének gyümölcstermelése a legkitűnőbbnek mondható az erdélyi részekben. Annyi bizonyos, hogy szilvája, mely hazánkba, sőt egész Európába onnan terjedt szét, határozottan a legbecesebb, legkeresettebb faj. Oly mértékben kedvező ott a talaj és égalji viszonyok gyümölcstermelésre, hogy ugyanazon fajok Beszterce vidékén, más helyekhez hasonlítva, meglepően szebb és több termést mutatnak fel, s még az ugynevezett vaczkor is az erdőn három-négy akkora, mint Erdély többi részeiben. Dicséretére legyen mondva a lakoságnak, az ki is aknázza földje ezen jó tulajdonait, s nagy gyümölcstermelést folytat, csakhogy nem tudja azt értékesíteni. Besztercén a szép gyümölcs képletet felülmúló, jutányos árban vásárolható, s a nemes faju körtékkel, almákkal serteseket tartanak. És e ropant mennyiségű terményből egyetlen szem gyümölcs sem szállítatik Kolozsvárra. E cikk természetesen legkevésbé állja ki a tengelyen való szállítást, s ez okból nem jelenhetik meg a kolozsvári piacon, s míg a szilágysági, hasonlíthatatlanul gyengébb gyümölcs nagyban szerepel, a beszterceinek nyoma sincs. Feltehető,

Mr. Amory csaknem felkaczagott, ezt hallva, s először vetett vendégére nyájás, jóindulatu tekintetet, mi bár ritka volt nála, szép arcának oly jól állott, s vidáman kiáltott fel:

— Elég volt ennyi a fürdői pletykákból! Azt hiszem, felesleges a gyöngéd viszony többi jeleit is előadnom, melyeket egyik vagy másik elárult önk között. De ettől eltekintve, kedves Szulliván, teljes oka lehet hinni, hogy bár a fiatal hölgy szíve és vagyona még eddig a saját és atyja közös felügyelete alatt áll, mi sem volna könnyebb mindkettőt megnyerni magának.

On derék fiatal ember, ki máris sokra vitte az életben, s mint hallom, oly üzleti szellemmel s tehetséggel bír, hogy az öreg nem nélkülözheti.

Ha ön megnyerő arcával, csinos alakjával s szellemi tehetségeivel nem fogja magát a fiatal hölgnél is nélkülözhetlenné tenni, az egyedül csak az ön hibája lesz.

Villi nevetett:

— Ha ez lenne célom, szölt, senki másra nem fordulnék tanácsért, mint ön-höz sir; de a hízogó kilátások, melyeket ön előmbé állít, egészen hasztalanok.

Épen nem azok, ha az az ember ön, kinek tartom, viszonzá Mr. Amory. Azt nem hihetem, hogy oly esztelen bolond legyen ön — bocsánat ez erős kifejezésért — hogy észre ne vegye, ez önként felajánlott alkalmat, szerepet játszhatni a társadalomban, melyhez ön születés, neveltetése s egyéni tulajdonainál fogva

hogy a szamosvölgyi vasut egyszerre meg fogja nyitni a besztercei gyümölcspiacot, s ama vidék, ha elég élelmes lesz, aszalványokkal és friss gyümölcsökkel őrási üzletet kezdhet.

A most elősoroltakon kívül a félig feldolgozott nyersterményekben ezután is a fa viendi az első szerepet. Erről azonban és egyebekről a jövő alkalommal.

J.

A szélsőbal delegációba menése felől a „Függetlenség” egyebek közt ezeket írja:

Van a következő országgyűlésre megválasztott képviselők között olyan, a ki a mult országgyűlésen is tagja volt a pártnak 43. E negyvenhárom közül a delegációba menetel, vagy nem menetel kérdésben Simonyi Ernő betegsége miatt nem vehet részt, Hely Ignác, a ki most Kossuthnál van, egy Simonyihoz, a mult országgyűlés elején ebből a kérdés alkalmából írott leveléből tudja ennek kártható nézetét. A többiek, a kikre nézve szavazatukból és nyilatkozatukból teljes határozottsággal tudjuk, hogy a delegációba menetel ellenzői, névszerint im ezek:

Almássy Sándor, Bódogh Albert, Csanády Sándor, Farkas József, Fornszek Sándor, Füzes-séry Géza, Geisz László, Hegedűs László, Hermann Ottó, Irányi Daniel, Kaszap Bertalan, Kál-lay János, Kiss Albert, Komjáthy Béla, László Imre, Lukó Géza, Madarász Jenő, Madarász József, Dr. Mednyánszky Árpád, Mócsary Lajos, Mukics Ernő, Nagy Ferencz, Odeschalch Athur hg., Szalay Imre, Szederkényi Nándor, Széll György, Törs Kálmán, Turgonyi Lajos, Verhovay Gyula.

Van tehát a régiók közül a delegációba menetelt feltétlenül ellenző Helyvel együtt 30, levonva Simonyi szavazatát, marad e kérdéshez 12 olyan, a kikről hat a delegációba menetel iránt színt vallottakon kívül, a többi hat iránt bizonyosat nem tudunk. Még ha mind a tizen-kettő egyformán szavazna is, a csaknem három-szor akkora többség javaslatukat elvetné.

A pártuk új tagjairól is állíthatnánk össze névszerinti statisztikát, de senki véleményének praesjudikálni nem akarván, mellőztük ezt. Annyit azonban mondhatunk, hogy az arány már csak kétszerezésig terjedhet, de ez éven átadhatja az igazságügyminiszternek.

A horvátok és Fiume. A zágربی

méltnak jogot tarthat. Atyja tisztességes lelkes volt, mi mindig becsülésre méltó állás. Ön fiatal korában nagyon jó nevelésben részesült, s jól hasznára is fordította azt, s Indiában oly szép vagyonot gyűjtött, hogy akkora tőkével, minő rendelkezésére áll, néhány év alatt első szerep vívó lehet a kereskedelmi világban, mind-e bizonynal nem nyitná meg ön előtt fő aristokraciának termét azzonnal, de az összeköttetés miss Clintonnal, rögtön oly álláshoz segítne, minőhöz évek hangya szorgalma is alig juttathatná el, különben is huszonöt éves korában lehető törekedésének tető pontját érne el. Továbbá azt hiszem, nem élt ön hat évig távol minden női társaságtól úgy, hogy ezzel szemben fogékonysággal ne bírjon oly rendkívüli bajok és szépség iránt, minő a miss Clintoné.

Oly férfi, ki hosszas külföldön való tartózkodása után hazatér hazájába rendesen könnyű szákmányul tekintetik, esetleg útjába akadt első szép honfitársnője által és azért alig lehet csodálkozni azon, ha ennyi kellem és vonzó báj, minőt a szép nők e hónapban is ritkán lelhetni, lekötötték szívét.

Aztán az sem lehetséges, hogy hat éven át dolgozott volna ön, India égető napja alatt a nélkül, hogy munkáinak e vértatlan, de szerencsés és becsületteljes befejezését, szorgalma után a könnyen kiérdemelt nyugalmat illően méltányolni ne tudná, melynek legfőbb bére, szép jegyesének birhatása volna.

Perczyi csend állott be, mialatt Mr.

„Obzor” a külsőbőn levő horvátországi választások fontosságára és jelentőségére hívja fel a horvát nép figyelmét, s a megválasztandó képviselők tisztá hazafiságára és függetlenségére apellálva, a jövő országgyűlés fontos teendőiről és a képviselők feladatáról a következőképp nyilatkozik: „Képviselőinket a jövő országgyűlésen nagy küzdelem várja Horvátország területi ép-ségének megvédése munkájában, melyet a mi „jó szövetségeseink” megsemmisíteni óhajtanak, miként Pestmegye tekintetes közgyűlésének Fiume-ra vonatkozólag hozott legújabb határozata is bizonyítja. Az országgyűlésnek tehát próbált és jelentékeny hazafiakra lesz szük-sége, kik erejük összeségével és horvát hazafiságuk teljes tűzével fognak az ország területi ép-ségének és egységének sérthetlensége mellett sikra szállani, kik nem fogják megengedni, hogy egy arasznyi terület is elszakíttassék Horvátországtól. Üres ígéretekre és amításokra a nép a választások alkalmával semmit ne adjon; ne is hederítsen azon férfiakra, kik eddigelé csak azt bizonyítottak be, hogy csak meghátrálni tudnak s az ország legfontosabb érdekeivel vajmi keveset törődnek; hanem szavazzon a nép a „nemzeti független párt” jelölőjére, mely párt a maga zászlajára följegyezte: Horvátország független államjogi individualitását az összes autonóm ügyekben, s a területi egységet és ép-séget olyképp, hogy Fiume városa, a horvát korona ezen gyöngye, mielőbb egyesítessék a horvát anyasországgal, melyhez etnographiai helyzeténél és földrajzi fekvésénél fogva tartozik; s hogy Horvátország önálló pénzügyi kormányzatot nyerjen, miszerint függetlenül intézkedhessék saját vagyona fölött az ország érdekében.”

KÜLFÖLD.

Valószínűleg egyéb sensationális hírek hiányában, azon meglepő hírt bocsátja világgá a londoni „Morning Post”, hogy az osztrák császár a muszka cázárhoz sajátkezűleg írt levelet intézett, melyben inti, hogy a panszlavisticus agitatóktól óvakodjék, mert ezáltal a jó viszony Ausztria és Oroszország közt hátrányt szenvedne. Ezen hír — írja a „Neue Freue Presse” — leg-alább ilyen alakjában valótlán, minthogy uralkodók nem szoktak ilyen hangon egymásnak írni. S hihetőleg az egész hír nem egyéb hírlapi biz-tos kacsalál. De igen feltűnő, hogy a bécsi hivatalos lapok nem tesznek absolute semmi említést róla, de várható a hivatalos cáfolat. Eme föltevés annál biztosabbra várható, miután egy orosz császári kézirat, mely a két hatalom közti viszonyokat sokkal inkább megzavarná, mint a panszlav agitatók, semmi esetben sem mehetett olyan pillanatban el, melyben a német császár és orosz czár találkozása áll a külsőbőn. E találkozás, mely már e hó 9-én fog végbemenni Danzig városában, meglehetősen váratlanul jött s érdekes lenne tudni, ha vajjon ezen találko-

Amory figyelemmel szemlélte Villi arcát, s feleletére várt.

Nem sokáig maradt tudatlanságban a hatás felől; mit élénken esztelő szavai idéztek elő nála.

Mr. Phillips, szölt Villi oly határozottsággal, s szilárd erővel fejezve ki magát, mi bizonynyal mutatta, mennyire lelke mélyéből jönnek a szavak, annyi bizonyos, hogy nem töltöttem el élttem legjobb éveit, s tőrtem a forró ég őv égető hevét számkivetve mindazok köréből, kiket szeretek, a nélkül, hogy nagy remények, biztató kilátások s hő törekvés ne adtak volna erőt, s ne tartották volna fenn hitemet, bizalmamat; de ön félre ismer engem sir, ha azt hiszi, hogy becs-vágyam, mely eddig munkára, kitartásra ösztönzött, kielégítését azon jutalomban nyerhetné, melyet ön oly élénk színekben rajzolt élm. Nem sir, hídje el, bár ezen előnyök, a legtöbb emberre nézve elérhetleneknek tűnnének fel, én mégis még valami magasatosabb után törekszem és bizonynal leghőbb törekvéseimet elveszetteknek tartanám, ha reményeim a leg-magasabb célzt elérhetni megihusulnának.

— És honnan várja ön az ily hízogó kilátások betöltését, kérdezte Mr. Amory, kissé gunyoros hangon.

— Nem a divatos körök turka tömegéből, viszonzá Villi, sem ama pénz arisztokráciából, mely annyi sokaknak az életben mérvadóul szolgál. Nem vettem meg, hogy becsülettel állást foglaljak el embertársaim között, nem vagyok vak a gazdagság előnyei iránt, s nem ér-

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakrabbi hirdetések külön kedvezményt is nyújtnak a kiadónál.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelich Alajos Stadt-Stubenbastei Nr. 2. (Eckbau) der Wallacien 86.; Haasenstein et Vogler (Wallacien-gasse 10) End. Moses Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein, et Vogler hirdetés közv. irodája Goldberger A. hirdetések fe-vételi irodája Budapeston Szervertár 8. sz.

Nyitási díjak

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

zásra az első lépést Berlin avagy Szentpétervár-ról tették meg. Ezen ontrovnet mindazon lapok-nak komoly figyelmébe ajánljuk, melyek az Orosz-ország elleni háború eszméjével elég vakmerőn foglalkoznak.

Humbert olasz király látogatásáról a bécsi udvarnál hirtelen elhallgatott a sajtó. Az olasz lapok buzgósággal fejtetik a szövetség kérdését, például a „Gazetta d' Italia” egy cik-kében, melynek címe: „Sem szövetségeseket, sem ellenséget” — s újabb variatio a szabad politika tárgya felett. A „Nuova Antologia” cik-ke, mely szintén e tárgyat fejteti, hasonlóké-pen meglehetősen hidegen szól a szövetségről.

Andrássy gróf oláhországi utazása több lap-nak alkalmat adott Oláhország elleni támadá-sokra. A „Pester Lloyd” azt állítja, hogy az ifjú királyság semlegességét addig tartja meg, míg legkedvezőbbben eladhatja.

Ezután azon fenyegetéssel iparkodik meg-rémíteni Romániát, hogy ha esetleg Ausztria és Oroszország el volnának határozva a semleges Románia felosztására, ezen tényleges felosztás elleni kezességet nem Oláhország semlegessége nyújtja, de igenis a berlini béke, vagy bár mi egyéb a világban. Egy ilyen felosztás veszélye ellen, biztos garantit egyébiránt csak az oláh királyságnak szerencsésebb kapcsolata adhatná meg Ausztria-Magyarországhoz.

Románia eddigelé igen sokat vétkezett, sem hogy Ausztriának érdekében állana a ki-rályság fenntartása az alsó Dunánál. Különben azt véli a „Pester Lloyd”, hogy Andrássy mis-siója az lehetett, hogy az osztrák magyar mo-narchia tekintélyének némi helyreállításáért te-gyen valamit. A Lloyd ezen fejtegetéseire azt jegyzi meg a „Neue Fr. Pr.”, hogy azon ut, melyet eddig Ausztria Románia megnyerése ér-dekében követett, nem volt a leghelyesebb. Mert a sokoldalú chicanirozásokban kifáradva, meg-történhet, hogy Oláhország is Oroszország kar-jaiba vetendi magát.

Andrássy gróf látogatásakor a román kül-ügyért féltrefásan a határsértésre czélozva e sza-vakkal üdvözölte: „Les roumains ont fait une invasion en Hongrie, j'y reponds, en faisant une invasion chez vous.” (A románok betörték Ma-gyarországra, én azzal felelek, hogy betörök önökhöz.) Ezen beszéd lényegesen ellát a ma-gyar lapok hangjától s igen kedvező benyomást szült. A dunai kérdésre nézve azt mondá An-drássy, hogy mindkét oldalról hibát követtek el, s hogy törekedni kell e hibákat jóvá tenni.

A poroszországi egyház politikai kiegyezés rohamos befejezését látszik tenni. Az hírlik ugyanis, hogy a többi vakans pápüksé-gek is lehetőleg még a választások előtt betöl-tetnek. Güssler kultuszminiszter, Coblenzbe uta-zott, hogy ott, a Rajna vidék főelnökével tár-gyalásokat folytasson. A centrum párt tudva-le-vőleg mindig követelte az egyházi törvényszék

zéketlen a szépség és kellem igényeivel szemben; de ezekért nem hagytam én el hazámat, s nem érettök tértem most haza. Bármily fiatal vagyok is még, eleget éltem már arra, s eleget láttam az életből, hogy azon hitet táplálhassam, hogy az egyetlen áldás, mi után megérdemli töre-kednünk, tartosabb, kielégítőbb valami, mint kétes tisztesség, bizonytalan gaz-dagság, s muló kegymosoly.

— Mit akar tehát, ha szabad kér-dezni?

— Saját tűzhelylyel birni és pedig nem anyaira magamért, bár régóta so-hajtoztam már ily nyugpont után, mint inkább egy másikért, egy nőért, kivel azt megosztani remélem. Még egy évvel ezelőtt — Villi ajkai remegtek, s hangja reszketett belső felindulástól, a mint ezt mondta — mások is éltek még e drága egyen kívül, kinek képe egészen be-tölti most szívemet, kikről szeretettel re-méltem, hogy munkásságom gyümölcsét megfogják osztani velem; de az ég urá-tól nem engedtetett meg, hogy viszont lássuk egymást és most már — de bocsá-nat uram, nem szándékoztam körülmé-nyeim elbeszélésével utatni önt.

— Folytassa csak, szölt Mr. Amory, folytassa kérem. Megérdemlek egy kis bizalmat azon önzetlen tanácsért, melyet adtam önnek.

Szölnök hozzám úgy, mint régi jó barátjához. Nagyon érdekel, miket ügyei-ről elmondott.

— Már rég az ideje, hogy nem be-széltem magamról, viszonzá Villi; de a

felosztását. A mint hírlik, a törvényszék hatáskörének megszorítása, illetőleg annak végleges felosztása élenk tanácskozások tárgyát képezi a kultus miniszteriumban.

A Sedán-ünnep alkalmából a „Standard“ egy cikke azou csodálatos körülményre tesz figyelmessé, hogy Német- és Franciaország között jelenleg a legjobb egyetértés uralkodik. „A legbarátságosabb egyetértés uralkodik“ — írja a Standard mintegy szorakozottan, — „a berlini és párisi udvarok közt, s csak néha-néha, midőn valamelyik hírlapíró igen elmélyed emlékeiben és reményeiben, lép fel némi csekély zavar, melyet azonban csakhamar újra kiegyenlítenek! — A Standard ezt ép olyan hangon mondja, mintha nem volna inyére, hogy Német- és Franciaország nem állanak fegyverrel szemközt egymással.

Neubourban Dupont de l'Eures franc. ez a republikánusnak, az 1843-iki forradalom Aristidesének szobrát leplezték le tegnapelőtti ünnepélyesen. Gambetta és Cazot miniszter jelen voltak az ünnepélyen. Gambetta két ízben szólott. Először a szobor leplezésénél, mikor is azt mondá hogy ha Franciaország 1870 július 15-én mikor a háboru budgetje megszavaztatott, nem szenvedett volna a polgárerenyek hiányában, felszabadulása nem történt volna csak szeptember 4-én meg. A banketten mondott második beszédében ráutalt azon követelményekre melyeket az ország kíván, s azoknak fokozatos keresztültvitelét szükségesnek mondá. Azon erős többség mely Revillon a belleuillei kertületben megválasztott, hihetőleg közreműködött, hogy Gambettát mérsékelje.

Ugy látszik, hogy az új Land-Bill nem nyugtatta meg eléggé Irország lakosságát.

A múlt héten Dublinban meg tartott ülésén a Liganak, Sexton képviselő a törvényt hiányos és csaljának mondta, s óva intette a népet, hogy ne bízzék oly nagyon a törvényben. A liga nem nyugszik — ugymond tovább — míg a birtokság végkép ki pusztitva nem leend. Mindebből világosan látszik, hogy a liga el van tőkelve a lehajlatlanabb ellentállásra.

Atheni jelentések szerint ezelőtt ép 8 nappal szállották meg a görög csapatok Armyrót és Karditzát. A lakosság — valláskülönbség nélkül — nagy lelkesedéssel fogadta őket mindenütt. Az atheni sürgönyök csupán azt jegyzik meg, hogy több török család kívándorolt. A török hírek szerint az egész megszállás a legnagyobb csend és rendben ment végbe.

Látogatás Boerescu-nál.

Boerescut, a pár hónappal ezelőtt viszálepett román külügyminisztert látogatta meg Bukarestben a „B. H.“ tudósítója, ki előtt igen érdekes és fontos nyilatkozatokat tett a román államférfi. A tudósító azon megjegyzésére, hogy híre jár, miszerint Boerescu legőszintébb barátja Magyarországnak s a monarchiának, ismét átvesszi a külügyi társzát, ezeket mondá:

„Tudom, — felelt Boerescu, — hogy beszélik, sőt megvallom, belátom, hogy kénytelen is leszek vele. Csak még egy pár hónapig szeretném elküldeni, míg rendbe nem hoztam az általam most alapított Crédit mobilier és az építő bank ügyét. Mi, kérem, nem folytathatunk most se más politikát, mint a melyet én inaguráltam, mert nekünk románoknak a magyarokkal közös érdekünk, közös ellenségünk van. Együtt kell küzdenünk a panszlavizmus polyp karjai ellen. Andrassy grófról így nyilatkozott a román

nyílt őszinteség természetében fekszik, s miután ön óhaját fejezi ki, valamit megtudni éltém folyásáról, nem látok semmi okot tartózkodónak lenni ön irányában.

Helyzetem sir, már gyermekkoromban saját szerű volt. Bocsásson meg, ha kissé erre is visszatérek.

Nem lehettem több tizenkét tizenégy évesnél, midőn már érezni kezdtem a szükség mily kötelességeket ró reám. Özvegyen maradtott anyám, s ennek öreg atyja voltak egyedüli rokonnaim, csaknem egyedüli barátim, kiket ismertem.

Az első gyenge, beteges, gyöngéd testalkatu volt, s képtelen nehezebb munkát végezni; s a másik öreg és szegény, s egészen azon csekély fizetésre utalva, melyet, mint egyházi huzott egyik közelben fekvő templomtól.

Azt tudja ön, mert már előbbi ismeretségünk alkalmával elmondottam volt, hogy ennek daczára néhány éven át nagyon tisztességesen tartottak, ruháztak, s kitűnő nevelésben részesítettek.

„Oly korban, midőn más fiúk egész figyelmét papírsárkányok, s más ily mulatságok veszik igénybe, már is azon legbensőbb óhaját tápláltam szivemben, hogy anyám s nagyatyám teendőinek, s gondjainak egy részét magamra vállalhassam, s e célt tartva folyton szem előtt, ke-restem, s találtam is oly állomást, mely-nél jól bántak velem, jól fizettek, s melyben főnököm haláláig megis maradtam.

(Folyt. köv.)

államférfi: „Én nagyon szeretem a nemes gróft, különösen Bécsben kedveltem meg, a hol meggyőződtem arról, hogy hazámnak milyen igaz barátja és jóakarója és nagyon örülök annak, hogy ezt már Bratianu és Rosetti is belátják.

Az orosz törekvésekkel rokonszenvező Colognicanuról azt mondá, hogy lejárt ember s hogy most betege lett annak, midőn látta, hogy egy magyar államférfi minő kitüntetésben részesült a román udvarnál.

Nagy hibának mondá Boerescu, hogy Bukarestben nem magyar ember képviseli a monarchiát, mert hisz Romániában nagyon sok magyar van; az iparosok nagy része magyar tehát magyar érdekek képviselőitől van szó. Megjegyzé aztán, hogy értesülése szerint Hoyos gróf nem fog többé visszatérni s Tisza Lajos lesz a monarchia bukaresti képviselője, a minok Boerescu igen örövendt.

Végül abbéli biztos reményét fejezi ki, hogy a dunai kérdés igen sima módáét nyerend s csak azt a román politikát mondá helyesnek, mely az osztrák-magyar monarchiára támaszkodik.

A Franceziák kudarczai.

Tegnap ismét jelentette egy sürgöny, hogy egy francia vezér, Correard özredes visszavonta csapatát a tenger felé, mert hát hiány volt az élelmi szerekben.

Nem csoda tehát, ha a francia sajtó folyton panaszkodik a hadjárat megindítása óta a feltűnően hiányos élelmezés és fűszerezés miatt s ép oly kemény kritikával illetik a francia hadügyi kormányzat és vezénylet több más fél-szeg intézkedéseit is. Most ezek után a nemetörzsi lapok elég kritikáit sem lehet oly gyau-tosan venni, melynek az egész francia hadügyi szervezetet alávetik.

A kora tavasz óta folytatja a hatalmas Franciaország Afrikában a hadjáratát s még se tudott rendet, békét eszközölni. Tunisban ugy, mint Algierban fegyveres arab csapatok kalandoznak keresztül-kasul. Itott rajtok ütnek a franceziák, de lényegileg eredménytelenül, mert apró csatározás után az arabok újra kezdik; más és más vidéken tűnnek fel. A franceziák pedig folytatják a sypsihusi munkát, badakoznak, költeznek hiába.

Mindennap érkeznek panaszok, hogy a fölkelők az ország belsejében operáló francia hadtestek összeköttetéseit Tunisszal nagy mértékben fenyegetik. A fölkelők zöme, több ezer lovas-ság, Cédriában, Hamman-Lif és Groumbella között táborozik: A mult napokban az arabok Groumbella és Sobirov városokba betörték és rop-pant pusztításokat vittek végbe.

Bardóbn a bej parancsára egy harmadik tuniszi hadtest szerveztetik, mely Si Sliman hadügyminiszter vezénylére alatt fog majd működ-ni. A Bir-Arbaini harc halottai között több Tun-is városi lakos is találtatott. Hadji Ali-Messai, a fölkelők vezérének fia két lábászrát ágyugolyó szakította el és már haldokolva esett a franczi-ák hatalmába.

Oránba érkező hírek szerint, a fölkelők-közt az egység megbomlott és a pártvezérek, különösen Bu Amma és Ouled-Hadj törzs vezető közt már véres összeliűzközések történtek.

A hunyadmegyei vasgyár.

(Kerpely Antal miniszteri tanácsosunk a M. Mennők és Építész-Egylet kassai vándorgyűlésén 1881. aug. 27-én tartott előadása.)

(Folytatás.)

A szilvölgyi szén hamu tekintetében épen-séggel meg nem bízható, mert gyakran ki sem választható palarészek ronditják a legtisztább és legszilárdabb telepéréseket és ha az ilyen dara-bok az olvasztóba kerülnek, rendetlen, meg nem bízható járást okoznak; és az olvasztónak ily rendetlen járásával csakugyan küzdenek még folyvást Kalánou is, a hol jelenleg 70,0/0 szilvöl-gyi szénnel és 30,0/0 osztrai kokszszal dolgoznak.

Az eredő nyers vasat, mely minden csapo-lásnál más és néha nagyon kétes minőségű, e változó minősége miatt, előbb osztályozni kell, hogy mint árú vagy frissítésre való nyers vas értékesíthető legyen; közvetlen ütésre nem alkalmas, még kevésbbé lehetne ily olvasztó mű-velet mellett közvetlen besmereszett berendezni.

Ez pedig egyik oka annak, hogy fenebbi tervemben a szilvölgyi közönet vasolvasztási o-zólokra nem vettem; szándékom levén ugyanis a nyersvasat nemcsak mind olyat eladni, hanem értékes készítményekre felhasználni, Kalánou, a gazdasági eredményeket fokozandók, jelenleg finomított művet állítanak fel, egyelőre 40.000 métermázsza kereskedelmi vas készítésére.

A szilvölgyi szén fejtésénél t. i. nagy mennyiségű aprószen is ered; ehez járul még, hogy nem csekély dara képződik a Kalánba való szállítás és a válogatás alatt.

A sok apró és szén-dara, ha másképen nem értékesíthető, főltöbbsz nagy mértékben fo-kozza a darabos szén megbekértülését, holott fris-sító műben, különösen regeneratív fűtés mellett, mint a hogy Kalant is berendezik, a szén utol-só porszemig hasznosítható.

Másképp állana a dolog, ha az apró szén összezsongorítható, azaz kokszszá volna változ-tatható, mivel ez esetben kokszszal való fűtés mellett rendesebb lefolyású műveletre lehetne a vas olvasztóban számítani és ily telepítésnél közvetlen besmereszésre is figyelemmel lenni.

Hogy a szilvén kokszolásának kérdését végleg eldöntsem, megkerestem a szilvölgyi bányaigazgatóságot, hogy a kincstár költségein egy-egy waggon apró szenet küldjön Westfalia-ba és Rokizanba, kísérletek megejtése céljából a jelenben legkedvezőbb szerkezetű kokszégető kemenczékben.

E kísérletek rossz eredményt adtak; nem-csak hogy az apró szenet épenséggel nem si-került összesütni, hanem mosott szén alkalmazása mellett is nagyon hamudús termények eredtek.

A Garay-ünnepély.

Gyönyörű idő kedvezett az ünnepélynek. A fellobogóztott városban már kora reggel teu-gernyi nép hullámzott ünnepi ruhában. Fel tiz-kor a küldöttségek gyűlekeztek a Béla-térén és megyeháznál. Tizkor megindult a menet. Elöl népzenekar a Rakóczy-induló szava, utána Per-czel alispánnal élőkön írói küldöttek, továbbá Garay-bizottság megyei és községi hatóság kép-viselői Garay család számos tagja; itteni kaszi-nó, polgári olvasókör és sok más intézet tagjai, pécsi, báltaszéki, bonyhádi, dombovári, hűgész-szi, tamásii, szegszárdi dalárdák, a budapesti, kalocsai, dombovári, dunaföldvári, paksi, tamásii, szegszárdi tüzoltók s beláthatlan közönség. Ut-ezéken mindenütt kordont huztak s a legua-gyobb rend uralkodott.

A Garay szülőháza előtti díszes emelvé-nyen, mely mint maga a ház is gurindokkal és szőnyegekkel van díszítve, helyet foglaltak a küllönöségek. A ház falán fűzők közt elhelye-zett s még lepellet fedett tábla alatt közvetlenül a család tagjai helyezkedtek el: a költő fia, Dező, testvérei: Mikoli Teréz, Garay Alajos, Vöglein Mihályné, szül. Garay Anna.

Dalárda tagjai Kölcsei „Hymnusát“ éne-kelték. Ezután Perczel alispán, mint az emléktábla-bizottság elnöke mondott beszédet, üdvöz-lötte a küldöttségeket, a család tagjait s a kö-zönséget, kiemelte az ünnepély nagy jelentősé-gét, meglezavakkal jellemezte a költőt, el-mondta az emléktábla történetét, kiemelte azo-ka-t, kik felállítására körül buzogkodtak; lelkes szavai nagy hatást kellettek és gyakori éljenzés szakította félbe azokat.

E közben lehült a lepel az emléktábláról, melyen Szász Károly diszicheonja olvasható. Nagy József bíró rövid beszéd után átvette a város nevében az emléktábla gondozását.

Most Gyulai Pál lépett elő s nagy hatás-sal előadott, mindenkit meglepő megindító és a család összes tagjait könyekre fakasztó követ-kező beszédet mondta:

Azon budapesti irodalmi társulatok nevé-ben van szerecsém itt szót emelni, melyek ez ünnepélyre képviselőkként küldtek. Örömmel jöt-tünk ide, hogy kifejezzük kegyeletünket Garay János a kitűnő költő iránt, hogy fűdvölzöljük Tol-namegye és Szegszárdi közönségét, mely oly hi-ven érzi, oly melegen ünnepi költője emlékét.

Valóban Garay megérdemli a kegyeletet, mert mint ember és költő egyaránt betöltötte helyét. Haláláig hi maradt jellemadatok: „A lelkeim istenő, hazámé életem, a szivem hőlygei-mé, enyém becsületem.“ Mind végig senki és semmi el nem rabolhatta becsületét, mocsoktalan tisztán futotta meg pályáját, bár nem sebek, szenvedések nélkül, de a megpróbáltatások nap-jaiiban sem tagadta meg jelleme őszinteségét és lan-tja méltóságát. E lant csak nemes érzések-nek volt szentelve: a szerelem ábrándjainak, a család élet szépségének, de mindenek felett a hazaszeretetének.

Garay híven követte mesterét, Vörösmar-tyt, a kinek nyomaiban lépett ő is; mint Vörö-s-marty munkás nagyságát és dicőségét írta fel, hogy éreztesse a nyomorult jelent s reményt ébresszen a jövő iránt. Az „Árpádok“ és „Szent László“ e szellem szűlőitől, s balladáiban is foly-vást a magyar történelem epikai és dramai mo-zzanatait éneklő meg; mily erélyvel fejezi ki „Kontjában“ a magyar hagyományos jogérzetet, mely csak a jogaak hódol s a bitórló önkényét s kegyelmét egyaránt visszautasítja. De nemcsak a mult nagy emlékeit, hanem a jelen vágyait s a jövő reményeit is zengette.

A század elején a kétségbeesett hazafiság sugalmazta a magyar muzsát; Berzsenyi a „rom-lásnak indult hajdan erős magyarorról“ énekel; Kölcsey kétségbeesve kiáltott fel, hogy a ma-gyar már csak névben él. — Vörösmarty kiemelte, lyraunkat e kétségbeesésből és hirdette, hogy „jönni kell, még jönni fog egy jobb kor.“ Az új költői nemzedék egész lelkesüléssel fogadta szívébe a reményt. Garaynak hitvé vált az; ódái folyvást hazafias eszméket és érzéseket tol-mácsoltak, a hazafias eszméket dicsőítettek.

A hol költők születnek s a lant szava víz-szhangra talál, nem sokáig késbőnek a tett em-berei sem. Vörösmarty Tolnamegye nevelte, a Völgyesség szép vidékén írta „Zalan futását“, Garayt Szegszárd szülte. A rimelő és hívó ha-zafi költőket a tette kész tolamegyei hazafiak egész serege követte, élőkön: Bezerédi István az örök jog szószólója az első megyei adozó nemes; Csapó Dániel az anyagi érdekek elő-mozdítója, az első magyar népgazda; Perczel Mór az első magyar tábornok, a ki győzelemre vezetete a honvédeket. Ime a szó és tett, a köl-tők, államférfiak és hősök kapcsolata. Fény ne-vőkre és áldás Tolnamegye és Szegszárd közö-nségére, a mely ily fiakat szült, növelt s emlékö-ket ily kegyelettel ünnepli. Éljen sokáig! Éljen!”

A viharos éljenzés lecsillapultával a küldöttségek felagattak koszorúikat, kettőt a Ga-ray család helyezett el. Végre a dalárdák a „Szó-zatot“ énekeltek.

Innen megindult a menet a templomba, hol minden pad, karzat és tér zsúfolásig telve van, s hol felszenteltetett a szegszárdi dal és tüzoltó egyletek lobogója. Déli egy órakor diszobéd volt s este diszgyakorlat, dalestély és bál.

A DÉZMA.

A kérdés az: kell e protestans embernek papi illetéket fizetni, ha hath. birtokot vásárolt? Erre nézve érdekes eset fordult elé a dunántuli ag. hitv. egyházkerületének aug. 25-iki gyűlé-sén, mely elvi kérdés lévén, megérdemli a szá-m-ba vételt.

Az eset ez:

Tíz év előtt történt, hogy Vas megye Incezd községében Zarka Imre és érdektársai, evange-likus gazdálkodók, birtokot vásároltak katolikus

emberektől. Az ottani kath. plébános a vevőktől papi járandóságot követelt. — E követelésével azonban akkor, 10 év előtt, elutasították: A plébános azonban legközelebb újra felvették a kér-dést. És a szolgabíró az ő javára dönté el azt. Az elmarasztalt vevők azonban az alispánhoz fe-lebbezték, ki feloldá a szolgabírói végzést. A plébános ez ellenében a megyei bizottsághoz fe-lebbezett, de ez is helybenhagyta az alispán íté-létét.

Erre a plébános Trefort Agoston miniszter-hez folyamodott. És a vallás- és közokt. minis-terium, azon indokollással élván, hogy ő Felsége a kath. egyház legfőbb patrónusa, ezen jognál fogva a már befejezett ügyet újra feleleveníté, — s helybenhagyta a szolgabíró ítéletét, köte-lezvéen Zarka Imrét és érdektársait az összes tíz-évre szóló papi járandóságot 8 nap alatt meg-fizetni.

Ez eset heves felszólalásokra adott alkal-mat a közgyűlésen. Végre Radó Kálmán mérsékeltebb indítványát fogadván el, határozatba-mot, hogy tekintve az ügy sürgős voltát, az egyházfelügyelő elnökelete alatt küldöttség me-nesztendő Tisza Kálmán miniszterelnökhöz, és ezen felül az egyetemes gyűlésre küldendő kép-viselők utasításának, hogy az ágostai és refor-mált egyházak közösen felterjesztést intézzenek az országgyűléshez.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. szeptember 6.

Helyi hírek.

— **A Ditrő pár** a nyáron át Erdélyben tett vendégzserelési körútjából tegnap váro-sunkba érkezett. Tőire a b. pesti népszinházhoz vannak szerződve, s addig míg szerződésök értelmében a jövő hó elején felutaznának: Ko-lozsvárt maradnak.

— **Még egyszer a Pelias Berus.** Lapunk közelebbi számában említést tettünk egyik barátunk tudósítása nyomán Magyarország egyetlen mérges kigyójának, a Pelias Berusnak nálunk ez idén való elszaporodásáról. E közle-ményünkre ma kapunk egy tudósítást, melyet figyelmeztetés okán érdekesnek tartunk elmon-dani. Említettük, hogy mocsárok mentében a szénaftveken tanyász ez a félelmes dög. Egyik ismerősünk a sz. niklósi tó mellett vadászgatott tegnap s pihenő a szénaftre dult le egy fa ar-nyába. Egy rakás kukoricaszár volt a víz által összetolva a fa tövéen s nyugtában zörögni hal-lotta ez aszott törmelékot. A mint a hang után nézett, egy gyermek kar vastagságú, két és fél lábnyi hosszú kigyót látott csuszni, csavarogni a kukoricaszárakon át. Felugrani s a puskaaggyal föbe verni az állatot, kevesebb fáradságába ke-rült, mint a mekkora az ijedelem volt, melyet a hatalmas állat látásán érzett. A kigyó nagy, ki-fejlett példány. Nyöstény szinéről itélve, háta egészen sötét olajzöldes barna levén, hasa sárga. A ki érdeklődik s szeretne ártalmatlanná lett állapotban látni egy ilyen ártalmas férget, az megnézheti az ismerősök által megöltöta vas-kapui ut mellett a csősz házában. Oda czipelte-tett ugyanis és tisztelettel alsó állasontjánál fog-va felszegeztetett a falra.

— **Kerestetett** — de nem találtattott... Az új szabályrendelet, mely a nyilvános mulató helyek bezárásának határidejéről intézkedik a legnagyobb zavarba hozta, mint beszélők, egyik igen tisztelt polgártársunkat, kinek igen látoga-tott kávéháza van. Mióta megnyílt ez a kávéház nem is zárták be s most, hogy be kellene zárni, nem találták a kulcsokat. Ember nem emlékezik ar-ra, hogy sőtiséget látott volna abban a helyisé-gben — mert az áldott nap ha megvonta ingyen világosságát: estétől reggelig égett a lámpa benne. A zárokat befogta a rozsdá, az ajtósrak csikorgott, de nem mozdult — kules pedig nem találtattott, ámbár kerestetett. — De mert a sa-bályrendelet kéréllhetetlen a mindig nyitva álló kávéház is pihenőt kap s éjjel utántól reggelig bezáratik a publikum elől. Csinálják is nagyon a zárokat reá. Egyébiránt e sorok képesában megemlíthetjük, hogy a főkapitány, mint halljuk, erőlyesen szerez a szabályrendeletnek érvényt s egy pár vendéglőtulajdonost, kik a megszabott zárórát nem tartották meg, olyan érzékeny pénz-bírsággal sújtott, hogy aligha lesz kedvük az ekezedálást ismételni.

— **A vívodában** megkezdte tegnap a tanítást Tompa vívomester ur. Felhasználjuk az alkalmat, hogy ismételtelen a legmolegebben aján-ljuk, kivált a fiatalaság figyelmébe a vívodát. — Nemcsak, mert kiválóan tetedző, férfias és hasz-nos mulatság, de, mert ma elválaszthatatlanul hozzátartozik a műveltséghez a kardforgatás mesterségének tudása. Vannak olyan követelmé-nyek, a melyeknek teljesítésére sem a törvény, sem a társadalom nem ad módot nekünk, s me-lyeket véghez vinni parancsol a szokás — a mikor nem nélkülözheti intelligens ember a vi-vás tudását. A megtanulásra kedvező az alka-lom Kolozsvárt, a mennyiben szerfelett olcsóra van szabva a tanítási díj. Egy forint tandíjt havonként meg nem érez senki, míg tán akár-kire eljőhet az az idő, mikor igen megérzi, ha a tanulás alkalmát elszalasztotta.

— **A kolozsvári kereskedelmi** és iparkamarát értesítette a földmívelés, ipar- és

kereskedelmi miniszter ur, hogy az olasz kor-mány Conneglianóban f. évi november hó 1-én borászati és pinczegazdasági kiállítás megtá-riását rendelte el, melyben bel- és külföldiek egy-aránt részt vehetnek s a melyre a bejelentések a f. évi szeptember 15-ig a conneglianói szőlő-szeti és pinczegazdasági tanintézet igazgatósá-gához intézendők. A kiállítás hat osztályból ál-land: 1) szőlőültetéshez szükséges eszközök; 2) pinczebeli edények és eszközök; 3) gépek és műszerek; 4) készülékek pezsgő, ürmös, cezet, szesz és szőrp készítéshez; 5) törkölyögető ké-szülékek és 6) bor- és seprőpároló készülékek, borkő és szőlőmogyaj előállítására szükséges készülékek. A díjak arany, ezüst érméköl és készpénzből állanak, ezenkívül az olasz kormány 5000 lírárt gépeket fog vásárolni. Bővebb fel-világosítással szolgál a kereskedelmi és iparka-mara irodája.

— **A technológiai ipar-muzeum** Bécs-ben 1881. decz. 1-től 1882 apr. 1-ig nemzetkü-zi kiállítást rendez technikai újdonásokból az ülbutorok előállítására nézve, a melyben a há-ziipar termékek is résztvehetnek. Bejelentési ha-táridő f. é. november 1-86 napjáig. Díjak 10 ezüst és 20 bronz érem. Bővebb felvilágosítas-sal szolgál a kolozsvári kereskedelmi és iparka-mara irodája.

— **Időjárás.** Európában: A depressió (753—755) Romániából kiterjed a kontinesen del-keleti nagy részére; a nagy légnyomás (765—767) az északi és keleti tengerek felett van, Németszágban mérsékelt szélöknel az idő tö-nyire boros, hűvös, esős. Hazánkban: Részben délnyugati részben északi gyenge szelek mellett a hőmérséklet keveset változott, a légnyomás al-talában kevéssel megnövekedett. Az idő általában csendes derűlősb-n van, helyenkint záporosokkal. Égi háboru volt Flumában. Kiállítás a jövő időre: Hazánkban csendes derűlés várható továbbra is; kevesebb helyi esők lehetnek.

Hazai hírek.

— **A közmunka és közlekedés** m. k. miniszterium értesít, hogy Csongrádmegyében, Dorozsmán, postával egyesített új m. kir. állam-tavirda állomás korlátozt napi szolgálattal nyit-atott meg.

— **Isten csapása.** Alig pár napja su-nak, hogy Zsigárd vágyvidéki magyar községet a tűzvész elpusztította: még el se hordták a ki-hamvadt pernyét, mely a derék lakosság zömé-nek összes reményét, egy évi munkásságának, szorgalmának gyümölcsét eltemette és újra meg-kundultak a haragok, tűzvészélyt jelezve. A tűz a falu megmaradt részében ütött ki s 43 házat, sok melléképületet és gabonát pusztított el. A lakosság a legnagyobb inségnek, nyomor-nak néz elébe. — A pozsonyi egyetemi alispán az adományok gyűjtését meggyeztetve elrendelte s egyelőre, — mint a „Pozsonyi Hirl.“ értesül — ötven frtot adományozott az inséges alaplól a lakosok fölsegítésére.

— **Vitriol-dráma Sümegen.** Halász nevű sümegi szatócs egy éve nőstül, csinos fe-leiséget kapott Túrjéről; neje azonban nem sze-rette és így folytonos egyenetlenségek közt élt-ek. Pénteken reggel 5 órakor Halász kihivta feleségét az udvarra és egy, már előre odaké-szített vitriolba mártott meszelővel az asszony egész arczát bemázolta; nagy viaskodás után emez kiszabadította magát férje kezéből s az átellenben lakó orvoshoz futott segélyért, kérvén őt, vennie általma alá térje kegyetlensége elle-nét. Az idő alatt Halász vízzel töltött pisz-tolyljal szájába lött és rögtön meghalt; ugyan az első kísérlete esőtörtőktől mondott, utabb gyu-tacsot kellett rátennie; szájját, állat teljesen öss-zeronesolta a töltés, a boncolásnál kitűnt, hogy az agy középpontján baladt keresztül és a ko-ponya csontjába fúródott. — Az asszony ék-telenül eltorzított arcczal a kórházban a gyógy-kezelés alatt van, egyik szemére megvakult. A kénsav a bőrt, az izmokat elroncsolta és mély barázdákat vajt. Szegény még csak 18 éves; mint asszony, bir szerint, feslett életű.

— **A budapesti** egyetemnek halottja van. Ruzsicska János ismert theologiai tanár, ki különösen az egyházjog terén az irodalomban is nevet szerzett magának, mult éjjel szívbűdés következtében meghalt. Kartársai a következő jelentést adták ki a gyászcsetről: A budapesti kir. magyar tudomány-egyetem hittudományi karának tanártestülete, szomorodott szívvvel je-lenti szeretőt kartársának nagyságos és főtisz-teendő Ruzsicska Nep. Jánosnak, sz. Be-nedek-rendi pannonhalmi áldozár, főbölcsészeti és hittudor, az egyházjogi és keleti nyelvek ny. r. tanára, a kanonjogi jogtudori szigorlatokon püs-pöki vizsgáló, a hittudományi kar volt dekanja, az egyetem két ízben választott proreктора, a szent-mártóni főpáti és az eperjesi g. kath. püs-pöki szentszék ülnökének, a baidoklok szent-ségei ájtatos felvétele után, szept. 3-án éjjel, élte 70 ik évében történt elhunytát.

— **Az ügyvédi** vizsgálatokról igen ér-dekes statisztikát tesz közzé a hivatalos lap. Az 1875—1880. években, vagyis 6 év alatt a kít kir. táblánál 1332 ügyvédi vizsgálat tartatott, a melyből 110 kizárólag váltó ügyvédi vizsga volt. A közönséges vizsgálatra 2262 egyén jelentkezett, akik közül másodízben 367 vizsgáltatott meg. Az első ízben jelentkezettek közül képesítettet

75-73%, a másodikban jelentkezettek közül pedig 88-28%, kiegészítve, tehát számszerűleg összesen 1759=77-76%, visszavetített pedig 503=22-24%. Csapán váltó-üggyé vizsgára 138 egység jelentkezett, (7 másodikban) ezek közül kiegészítve 125=90-58%, visszavetített 13=9-42%. Egy évben átlag 400 egység vizsgáltatott meg, kiegészítve pedig 314. Megjegyzendő egyébiránt, hogy az ügyvédi vizsgálatra jelentkezők száma évről-évre apad, ugyanígy, hogy míg az 1875. évben jelentkezők száma 420 volt, 1880. évben már csak 208 egység telt vizsgálatot.

— **Színészcsíny.** A „Színészeti Közlöny” írja: Közudmasu dolog, hogy aug. 28-ára jóslták a világ végét. Ez alkalmat nem akarta elszalasztani Rejtényi László, ki jelenleg Erdélyben kóborol engedély nélkül, néhány tagból álló truppjával, azért tehát szép jövedelem reményében, jónak látta egy két felvonást „bohózatot” összerendezni és ezt a mult vasárnap elő is adotta Tokén iij czim alatt: „A világ vége, vagy: hogyan pusztul el az emberiség s vele a sok kincs.” Az írott színpad végén pedig ez volt olvasható: „Kérlek a nagyszerű közönség az előadásra tömegesen megjelenni, hogy legalább mulatva hagyja el a színpad völgyét.” Kezdeté 8 órakor — vége, a mikor a világnak is vége lesz, a mi 10 órára bizonyára bekövetkezik.” — Kilenc órakor a darab vége toté csakugyan nagy vihar keletkezett; dörgött az ég, cikáztak a villámok s az „igazgató ur” ekkor e szavakkal lépett a színpadra: „Halljak önök a dörgést, itt az utolsó perc; isten önkök, többé sohasem látjuk egymást.” — Nem is láttak többé, mert még azon éjjel megugrott a helyiségből, tiuppjával együtt.

— **Ujoperette.** Kőszegh Ferencz fiatal zeneköltőnek „A talu rózsája” operettjéhez nem Vasváry Ferencz, a népszínház ügyilkössé lett tagja szerette a szöveget, mint mi is írtuk volt, hanem Csengery Gusztáv aszódli gyma. tanár és ismert író. A budapesti lapok hirievel szemben megjegyeztük, hogy biztos tudomásunk szerint, bár a kérdéses operette régóta be van nyújtva színházunkhoz, betanulására rendszeres intézkedés még mi se történt.

Vegyes hírek.

— **A sedani** napot egész Németországban megülték. Berlin hazáit már kora reggel zászlókkal díszítették föl A trónörökös palotáján nagy lobogó lengett, a császári palotán azonban a bíbor zászlót ki nem tették, mert Vilmos császárra a hannoveri hadgyakorlatokra ment. Az utcákn igen élénkek voltak, s főleg a városháza előtt nagy tömeg állt. A városháza erkélyén pont 12 órakor kizárólag városi hivatalnokokból álló zenekar jelent meg s a „Lobe den Herrn, den mächtigen König der Ehren” című dalt, majd a „Heil dir im Seigekranz” kezdett németi hymnust játszotta el, melyet az ezernyi néptömeg énekelt. Délután a város különböző mulató helyeire rándut a lakosság, hol hangversenyeket, néptáncmulásokat stb. rendeztek.

— **Hamis régiség.** Az antik Diána szobrok egyike — hamis A nagy hirre vergődött szobor regéje a következő: Egy hellén paraszt „olcsó áron” vesz egy Arte mis szobrot, melynek készítője nem más, mint az atheni polytechnikum egyik jámbor növendéke. A paraszt ha már áldozott a művészetért, áldozatából egy csöpp hasznót is akaráván kipróbálni, a „műreket” elássa kertjében, hogy klasszicus színt kapjon. Két hét épen elég a földalatti metamorfózisra. Ekkor a paraszt nagy zújjal fölfedezi a becses régiséget, hogy jól eladhasssa. Akad is egy műgyűjtő angol a ki rögtön ráteszi lőkezét a világhírű alkotásra s viszi haza nagy diadalal a drága pénzen megvett szobrot. Azonban a let hirt elterjed s a hatóság visszaköveteli az antik műreket az angoltól. Az angol hiába tiltakozik, vissza kell küldenie a szobrot Athenbe, a hol összegyűltnek a „hires”, „kitűnő” archaéologok és búzákán elhelyezik a régiséget — a nemzeti muzeumba. Ekkor aztán a furlangos hellén paraszt elszólja magát, a tudósok rüstelkednek a baklővés miatt, a paraszt markába nevet és nevetését visszahangozza a világ.

— **Veszedelemes** gyerek-játék. A napokban Konstantinápolyba is jutott egy pár pokolgép. A Vakit a dolog felől igen különös historiat tud elbeszélni. Nevezetesen nemrég a vámr hivatalnál néhány „gyermek játéknak” bejelentett tárgyat, mint gyanust, letartóztatfák. — E tárgyak egy angol kereskedő áru közű ládába voltak bepakolva, nevezetesen négy teke, három ércsü és három, pléhdobozban lévő palaczk. — Az illető tisztviselő jelentést tett a leletről Dila vor pasa kikötő-parancsnoknak, a ki együttűzésre a bizottságot küldött ki a gyanus tárgyak megvizsgálására. A tekét pánt vette körül, mely, vízbe dova, azonnal égni kezdett s öt, egész nyolcz mértföldre elható világosságot terjesztett. E furcsa tűzijáték-szerreket még nyílt tengeren fogtak kísérleteket tenni, s akkor megváltak, igaz-e, a mit a kommisszió állit, hogy e szerreket igen veszedelmes természetűek s valószínűleg valamely büntött végrehajtására voltak szánva.

— **Orvosi vélemény.** Fiatal, 19 éves leányt készült nőül venni egy vén tábornok. A vőlegény véleményét kér házi orvosától. — Mit gondol, orvos ur, remélhetem-e, hogy gyermekeim lesznek? — Remélheti-e? válaszolt az orvos, — azt alig hiszem, — de tartat főle.

— **Egy háremhölgy** cselédje Bécsben. Egyiptom exvice-királya, a ki most Nápolyban

időzik, midőn Egyiptomot elhagyta, néhány háremhölgyet is hozott magával Nápolyba. Hanem a szép hölgyek meguntak az arany kalitkát, a nápolyi nők jogait latva, ők is vágyat kezdtek érezni szabadság után és egy kődös éjjel megszöktek cselédjeikkel együtt a padisah börtönéből. Hová lettek? mi történt velük? Azt senki se tudja. De az egyik háremhölgy szobalánya, egy szép fiatal leány, a kinek Sahibé a neve, sok viszontagság után pár nap előtt Bécsbe vándorolt. Komolyan el van határozva, hogy énekesnő lesz. Föl is csapott már egy külvárosi színházhoz — kóristánának.

— **Az angol vasutak** összes tőkéi 802 millió font sterlingot (tehát 8 milliárd forintot) tesznek. 1880 végével 17,933 angol mértföld volt a forgalomnak adata. A különböző vonalok 603,885,025 személyt szállítottak; ezek közül első helyen utazott: 38,767,926, a másodikon: 63,034,870 és a harmadikon: 500,082,229. Ezek közül 502,174 ivadjegyet adtak ki. A tehervonatok 165,870,034 tonna asványanyagot és 69 millió 635,325 tonna kereskedelmi árut szállítottak. A különböző vonatok által megtett ut a személyszállító vonatokról: 122,543,258, a tehervonatokról 115,408,045 mértföldre ment. Uti díj fejében 27,200,464 font sterlingot vettek be a vasutak, az első osztályon utazók után 3 millió 944,033 fontot, a második után 3,530,391 fontot, a harmadik osztály után 14,890,961 fontot; szalonjegyekért 1,456,274 fontot. A teher-szállítás 35,671,303 fontot jövedelmezett. A bevételük mindössze 65,491,625 font sterlingra rúgta. A forgalmi kiadások 33,601,124 fontra rúgtak; ebből 749,719 font adó, 234,100 font kárpótias a megbeszített személyeknek satöbbi, 175,909 font az elvesztett és megkarosodott áruk után járó kártérítés stb. A tisztá bevétel 31 millió 890,501 font, vagyis az összes bevételük 52 százaléka. Az 1880. év végén rendes forgalomban volt 13,384 mozdony, 29,565 személykocsi, 379,934 teherkocsi.

— **Emberek** Európában. Tizenegy tízföldi benszült érkezett a mult hó vége felé Párisba. Ezen ritka vendégekről, a kiket Darwin a legnyomortaltabb emberfajnak nevez, a következő érdekes részleteket közöljük. A tízföldiek most olyannyira igénybe veszik a párisi közönség érdeklődését, hogy még a villamos kiállítás is háttérbe szorítták. A lapok azonban gondoskodtak is felőle, hogy a közönség kíváncsiságát e legmagasabb foglalkozászzák. Így pl. egy francia lap azon hirt hozta, hogy egy fiatal leányt, a kiállítandó csoport egyik tagját, ugyanazon pillanában fogtak meg, midőn épen egy ember-hulla erjedésének indult alcumbájá-csemegézett. Egy másik lap ugyanazon leányról oly részleteket közöl, melyeknek természetére meg csak utalni sem méltunk. A kiállítandó csoportot képezi, négy férfi és ugyanannyi asszony, továbbá az említett leány és két gyermek. Ugy a felnőttek, mint a gyermekek majdnem egészen meztelenek. A párisi zoológikus kert igazgatósága valami uszónadrág féléket készített ugyan számukra, de csak folytonos szigoru felügyelet képes őket, különösen meleg időben, ezen szokatlán és kényelmetlen ruha leve-tésében megakadályozni. Ezen érdekes vendégek még sok más oly tulajdonsággal bírnak, melyeket nagy részben női és gyermekekből álló közönség előtt nem igen illik bemutatni. — A tízföldiek igen piszkosak és arczekeje-zésük állatias. — Rendesen nagy tűz körül kuporognak és féltékeny pislognak a jószág-jok közeli vendégek felé. — A társalgásra mintáltsák, nem igen éreznek szükségét, mert órák hosszaig is ellúnek egymás mellett, a nélkül, hogy szájukatkinynak. Naponként 3 font friss húst, 5 font kagylót és egy fél fagygyu gyertyát kapnak. A húst rövid időre tűzre teszik, azután testükön végighúzza letörlik róla a hamut és megesszik. A kagylókat nyersen eszik meg. Ezen oledel mellett nyolcz napi ittlétük alatt átlag hat fontot bíztak. Attól tartanak, csak azért hizlalják őket, hogy majd megegyék, de sokkal könnyelműbbek, hogysen e miatt a jó és bő lakomákat elszalasszák. Ugy látszik, akkép okoskodnak, jobb kövéren fölfolatni, mint soványan életben maradni.

— **A elrabolt pap.** Olaszországnak Imola városa nem csekély izgatottságban van egy különös eset miatt, ugyanis néhány nap előtt Don Virgilio Costa nevű plébánosnak, ki gazdag ember hírében állott, elrabolták. Mult héten levelet kapott néhány banditától, melyben azzal fenyegetik, hogy el fogják rabolni, ha a körül-ményesen megjelölt helyre pénzt nem fog számukra letenni. Don Virgilio azonban azt hitte, hogy a banditák nem fognak annyira bátorsággal birni, hogy egy papot bántsanak és nem ügyelt tovább a dologra. Néhány nap előtt este elment sétálni a szomszéd erdőbe, honnan többé nem tért vissza. — A banditák fenyegetésüket végbe vitték.

— **A berlini sakk-kongresszusról.** Az augusztus 31-én Berlinben tartott sakk-kongresszus egyik legérdekesebb pontja volt a sakk-verseny, különösen az ugynevezett vakon játszás. Schallop, a hires sakkzso ugyanígy nyolcz ellenféllel játszott a nélkül, hogy a sakk-táblákat látta volna. A teremben nyolcz asztal volt felállítva, mindegyik előtt egy sakkzso. Az ellenfél helye üresen maradt; e helyett egyes bizalmi férfiak állott ki minden egyes húzást, melyre a sarkokban elfordulva álló Schallop felelt vissza. Az asztalok körül a szakértők nagy csoportja állott, kik feszült figyelemmel kísérték a húzásokat, Schallop rendkívüli feladatát elképzelhetjük, ha meggondoljuk, hogy nyolcz sakk-táblát kellett eszében tartania s minden húzásra megfelelő húzást tenni. Jegyzeteket nem volt szabad tennie, sem nem volt szabad a sakk-táblákra tekintenie. Így tartott ez delután négy óráig este 9 ig, a nélkül hogy a játszókon vagy Schallopon kimerültséget lehetett volna tapasztalni. Schallop mellett, hogy a legjobb német sakkzso, legjobb gyorsíró hírében is áll. A sakkjáték eredményét öt órai játék után hirdették ki. — Schallop nyolcz játszma közül négyet megnyert

és négyet veszített. Általában a legjobb játszó voltak ellenfelei. Ugyancsak augusztus 31-én játszottak Winawer — Pitschel, Tschigaryn — dr. Schmid; a játék az előbbie győzelmével végződött. A többi játék folytatását másnapra kellett halasztani, mert e nap delutánra a vakon-játszás volt kitzúve.

CSARNOK.

A Kickleburyek külföldön.

Thackereyről.

(Folytatás.)

En ennyit mondtam rája, hogy a fiatal ember nem lehet más, mint fiatal ember, s ki kell tombolnia magát: magamban meg elgondoltam, hogy a mama rohamszert érkezte inkább meglepi, mint kedves lesz az ifjú Sir Thomas Kickleburyre; s hogy öngnagsága alkalmával egy kisse sokat szeret beszélni magáról, családjáról, erényeiről meg leányairól; de ö nagysága erővel meglítt barátjává tesz engemet, s a mig mi a Rubens-képeket átvesszünk, s folyton a Kicklebury-palota képeiről beszél, a maga arczképeről, mit Lawrence festett, kiről mondják, hogy ez a leggyönyörűbb műve; hogy Lavinia mily remekül tud rajzolni, s mennyit költenek Fanny zenemesreire; a maguk londoni házáról — hol, reméli, lesz hozzá-m szerencséje — estélyeikről, melyek ujabbán a szakács betegségé miatt szűntek be. Oh Fanny kisasszony és én ezt mind eltűröm, nagy bolond fejemmel, csak azért, hogy egyegy pillanatra láthassam ragyogó kek szemeidet, rózsaszínű szédet!

(Egy másik zárjel, Reméljük Timmarsh ur, lesz szerencsénk Londonban.“ Bohó gúny! Hogy ha mindenki, kivel külföldön találkoztal, s kiigy szolt: „Reméljük, hogy gyakran lesz szerencsénk Londonban”, csak a legkisebbbet is tenné reményeinek megvalósítására, azaz egy pusztá meghívó sort küldene levélben, milyen borzasztó sokféle kellene szakadni az embernek ebédlesre! Azért sem bizom azokban, kik így szólnak: Reméljük, lesz szerencsénk Londonban.”)

Alkonyattól Linkin haza jön, épen este ebéd idejére. Ö egyességedül mérte meg hosszában, széltében a várost; keresett fel templomot, tornyot, erődítményeket, a Rubens-képeket, meg a többit. Csupa Egmont és Alva a feje. Jól ismer minden ostromot, mely itt a francziák ellen folyt. Ebéd után a rakpartok hosszában indulunk kóborlásnak; s a szálloda udvarán meg csöndes tüstölés mellett érkezik Monsieur Linkin a Rubens-képekről, meg pedig oly módon, mi tagadhatatlanul mutatja, mily szeme van a tudós örnagynak a festészeti szépségekre, ép úgy, mint a világ bármely szépségeire, s teljesen képes csodálni az antwerpeni király rengeteg energiáját, bámulatos geniusát, királyi fényét. A világon a legszerényebb módon egy tanuló vett észre a Muzeumban, ki egyes vázlatokat készített, s egy pár másolatot rendelt meg nála a hires Vandykeről, meg a Magusok imádatát ábrázoló bámulatos képről. „Nagyobbszerű kép ez, mond Linkin, mint akár a székesegyházbeli magá”, mely vélemény azonban oszszon vele az, kinek kedvére van. Azt mondja még, hogy Kicklebury kisasszonyt igen csinos babának találja, hogy az én hatatnyim hozzá képest mind csak libák; s hogy a mi azt az öreg asszonyt illeti, a legkiállthatatlanabb ócska rosszassza a világon. Linkinben sok a józan itélőkéesség, de sok benne a sardonikus humor is. Kár érte, hogy aglegény s abban a piszkos Pump-Courtnban lakik; a hol különben, mellesleg mondva, olyan pin-czeje van, hogy még a pápával se cserélne. — Fektüdni megyünk; szerény hajlékainkat az épület felső részén, jó magasan jelölük ki, s ebbe, afféle philosophusok módjára nyugszunk le, mint a kik csak egy darab felsővel utazgatnak. A Kickleburyaknak nagy a kíséretük, a mint méltóságukhoz illik. Vajjon e csillámó ablakvilágok közül, melyik világítja meg Fanny kisasszony szobácskáját?

Hicks szintén ott ül az udvarban, szivarozik. Az erődítményeken találkoztak össze Linkinnel. Linkin azt mondja róla, hogy jó fickó, s ügylatszík, érti a mesterségét. „Minden embernek van valamije, miről tud beszélni valami okosat”, mondja az örnagy, „S van olyan is, — mondóm én — ki mindenről okosan tud beszélni”, mire Linkin elpirul; azzal fogjuk lobbogó fagygyugyertyánkat s fektüdni megyünk. Egy órával a kelési idő előtt Linkin fölzavar, s van alkalmunk megbámulni a Herr Oberkellnert, a mint nagyban handabandázik, a hogy ez csak követségeitől látogatott szálloda Oberkellneréhez illik, ki szemtől-szembe hazudtol meg bennünket; alakját még a tegnapi szakáll díszíti, melyet ép oly kevésé hagyott el, mint ruházatának bármely egyéb részét, a fiatalág bájának színe, a mióta utoljára láttuk őt. Az ingo van egy kisse elpiszkítva, összegyűrve, mely a tegnapi táblé d'hoite-nál még oly szép sima fehér volt. Sok szerencsét, Herr Oberkellner! Sohse lássuk újra csinos alakját, se kimosdva, se mosdatlanul, se borotválva, se nyíratlanul.

Itt jönnek a hölgyek. „Jó reggelt Fanny kisasszony!” „Remélem jól aludt Kicklebury lady öngnagsága?” „De borzasztó egy számla!” „Nem csoda, mit várjon az ember olyan gyálázatos ebéd után.” Hallja, hogy szertőlődik Hirsch

a podgyász miatt? Nézzé ezeket a becsületes belgiumi katonákat, s azt a kövér őrtálló Freischützöt, a mint egyik kezében fegyverét tartja, másik kezét meg zsebébe dugta. Hicks kapitány hangosan felkacag, a mint meglátja a kövér Freischützöt s így szól: „Lelkemre, Titmarsh, ön azt ki fogja bolondozni.” S hosszában kényelmesen kocsiira telepszünk, a vasuton vagyunk, a conductor jelt ad sipjával, s egy kis perczenetet kivéve, egész éjjel meg nem állunk, zöld mezők s legelők, széles csatornák s régi városok mellett haladunk tova, Liege-n s Verriers-n át, át Achenen és Kölnön, mig esteli alkonyatra Bonnbán szállunk ki.

Együtt ülünk le vacsorálni, theázni, már nagyon bizalmas lett ismeretségünk — s a Csillag-szálloda nagy termében, igen természetesen előhozhatjuk a vendággönyvet. Tessék, az egész világ a Rajnára utazik. Az ember teleismerőseit mind itt találja.

— Látom, itt járt lord Exborough s neje, szól Kicklebury lady, kinek szeme természetesen a rokon aristocracia családokat látja meg legelőbb is. „Lord Wyebridge és neje, kísérettel; Lady Zedland és családja.”

— Hahó, itt van Cutler a tizenegyedik ezredből, s Mac Mull a zöldhajtókások közül is Noirburg felé utban.” mondja Hicks bizalmas-kodó hangon. „Ismeri Mac Mull-t? Menyő jó fickó. Megenni való.

Linkin maga is olvasni kezd s egyre nevetel. „Hogyan, hát ezek mind körutra szálltak a Rajnára”, kiált fel és olvasni kezd, amint következik:

Sir Thomas Minos, Lady Minos, nebst Begleitung aus England.

Sir Roger Rhadamanthus.

Thomas Shmith, serjeant.

Serjeant Brown, und Mrs. Brown, aus England.

Serjeant Somkins, Anglais. Madame Tomkins, Mesdemoiselles Tomkins.

Monsieur Kewsy. Conseiller de S. M. la Reine d'Angleterre. Mrs. Kewsy, s Kewsy kisasszony.

S e névsor alá nevetve vetette oda Linkin saját nevét, meg az olvasó kész szolgálját, miután Kicklebury lady előbb odajegyzette méltóságos vonásokkal, ugy a maga becses nevét, mint a vejét meg kíséretét.

Ugy bizony, mi hű angolok csak összeseregltünk külföldön is. A világ minden városában vehettünk Hyrvey-Sauceit, Cayenni bort, meg Morison-labdacsokat. Mindentűvé magunkkal visztük nemzetiségünket; s bárhová menjünk, mindenütt saját szigethazánkban éreztük magunkat. Toto divisos orbe — mindig elszigetelve a néptől, melynek közepében élünk.

(Folytatása köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A tehének fejéséről.

A fejésnél követendő pontosságra és tisztaságra a gazdákat nem lehet eléggé figyelmeztetni. Az egyszer megszabott fejési időt pontosan be kell tartani. A téhen a fejés idejét megérzi, nyugtalan lesz, ha a fejés idejében nem végeztetik, a mi különösen nyáron, nagy munka idején, gyakran előfordul, de ennek csakis a gazda adja meg az árát, mert a téhen nyugtalanzkodása zavarólag hat a tej-elválasztásra. Már a tisztaság megköveteli, hogy a fejés előtt a téhen tölgye megmosassék.

A tej a tölgyben egész más minőségű, mint a kifejés után. A zsír, mint a legkönnyebb rész, felül van. Ide vonatkozólag már a szópós borjú magatartása utmutatást adhat. A mint ja borjút a téhenhez eresztik, az a tölgyet párszor jól meglöki, mi által a tölgyben levő tej egyenletesen keveredik.

A tölgy gyenge nyomkodása által a fejés kezdete előtt ugyanezt lehet elérni. A fejést óvatosan, de azért mégis bizonyos erővel kell végezni. A csecseimbókat nem szabad igen erősen meghúzni, mert ez által a téhen csökönös lesz, nem adja le a tejet s így a tejhozam csökken. A tehének fejését tehát csak is gyakorlót egyénekre kell bízni. Különös figyelmet fordítani dő azon teheneke, melyek először borjuztak le; ezeknek a fejését a fejésben leggyakorlatabb cselédekkel kell végeztetni, különben a rossz fejés által végképen elrontatnak. A kezdetben fejt tejet mindig meg kell kóstolni, hogy minőségéről meggyőződés szerzettessék. Nem ritka eset, hogy egy tehének rossz teje az összes tejmenyiséget többé-kevésbé elrontja.

Arra is kell ügyelni, hogy a tölgy tisztára kifejessék, mert ha tej marad a tölgyben, kevésbé lesz a fejt tej és a mi fő, a legjobb minőségű tej marad vissza. Ha ugyanis a tejt tejet két részre osztjuk, egyik dűzsába fejtjük az első fejést, a másikba a másodikat, akkor tapasztalni fogjuk, hogy ez utóbbi rész majd még egyszer annyi zsírt tartalmaz. A mi a tehének tejbőségét illeti; egy ezt nem lehet a természetből öröklött tulajdonságnak tekinteni, hanem olyannak, a melyet az ember fejlesztett fokozatosan és mely oly annyira megszilárdult, hogy átörököttetik. Nagyban és egészen tehát nem beszélhetni jól tejlő fajtákról, hanem vannak fajták, a melyek között sokkal több tejű tehen fordul elő, mint más fajtáknál. A tehének tejlőképességének fokozásánál mindenekelőtt a tenyész állatok kiválogatására kell tekintettel lenni; a növedék-marhának ismét csak a javát kell kiválasztani, a helyes kiválogatást pedig okoskerti táplálással és gondos ápolással kell egybekötüni. Nem kell tehát elfelejteni, hogy a tejlőképesség egyéni tulajdonság és folytonos ápolást kíván, különben visszafejlődik.

Vannak egyes külső jelek, a melyekből az állat jó tejlőképességre lehet következtetni; ezekre a fejőstehenek kiválogatásánál kiváló figyelmet kell fordítani.

A tölgy legyen jól kifejlődve, de ne legyen hústölgy.

A tölgyet bevonó háló legyen finom erekkel átfonva.

A szűrőzet legyen finom és fénylő, ép ugy a szarvak és a paták.

A tejtükör legyen jól kifejlődve (különben a tejtükört sokszor tulbecstlik.)

A csontváz legyen finom, de azért olyan, hogy erőteljes alkatra és jó táptételekítésre lehessen következtetni. A mell legyen mély és széles, mert erről egészséges tüdőre lehet következtetni. A test legyen tonna alakú, de ne lecsüngő; feltűnő rendellenességek hiánya az egész testalkaton gondos tenyésztésre hagy következtetni. Bizonyos szelidség és nyugodtság erővel párosultan jellemzi a jó fejős tehenet. P. N.

A

„Kelet” magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

A király Mezőkövesden.

Mezőkövesd, szept. 6. Tegnapi olyan rendes lovas gyakorlatok voltak, mint tegnapielőtt. Albrecht és Vilmos főherczégek a gyakorlaton jelen voltak.

Ö felsége ma reggeli 6 órakor Hernád-Németibe utazott. Kiséretében voltak báró Edelsheim Gyulai főhadpar. és gróf Pejacevich. A király megsejmelte a Ruiz de Roxas tábornok vezénylete alatt levő dandárt. Egy óráig tartó gyakorlat volt, és pedig rendes lovassági hadgyakorlat, melynek befejeztével ö felsége a tiszteknek legteljesebb elismerését nyilvánította.

Király ö felségét jöttékor és elmenetele alkalmával a nép lelkesült éljenekkel üdvözölte.

A király, daczára annak, hogy a vonat Hernád-Németiből egy fél órai késedelemmel indult el és a vaspályán ma a legerősebb vonatforgalom volt, fél 12 órakor ide érkezett, miután az udvari vonat, mely őt hozta, csak Miskolcraon időzött néhány perczig.

Délután ö felsége több órán át dolgozott és 5 órakor az udvari ebédre ment.

Miután a lakosság megtudta, hogy ö felségét a nélkül, hogy ebben gátolatnának, közvetlen közelből láthatja, ma is nagy tömegben gyűlt össze és sűrű sorfalat képezett, melyen ö felsége lassan haladt keresztül. Több fiatal lányka mezei virágokat nyújtott ö felségének, melyeket köszönettel fogadott. Az udvari ebédre hivatalosak voltak báró Orczy Béla miniszter, báró Edelsheim Gyulai lovassági tábornok, gr. Pejacevich altábornagy, báró Beck vezérkari főnök, Vlasics, Szveternay és Duckher vezérőrnagyok, valamint több magasabb rangu katonatiszt és a szolgálattételre beosztott szerb főhadnagy Schabeanin. Midőn ö felsége az udvari ebédéről hazatért, ujából virágokat nyújtottak neki. A kertben ö felsége ismét hosszabb ideig cercelet tartott.

Páris, szept. 6. A Marseilléből jövő gyorsvonat délelőtt Charenton közelében egy Montargis-ól jövő vegyesvonattal összeestkőzött. Mostanig 13 halottat és 15 sebesültet találtak.

Washington, szept. 6. Garfield elnök jól aludt éjjel, az útter verése 102, hőmérséklet 99-05, lélekzés 18.

Berlin, szept. 6. A hir, hogy III. Sándor csár a hadgyakorlatok alkalmával meg fogja látogatni a német császárt, kezd valószínűvé válni. Az összejövétel ideje és helye, daczára a hírlapok által közzétett részleteknek, még nincsen megállapítva.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKESY KÁROLY.

NYILTTER.)*

Egy jeles bizonyítványu egyetemi hallgató, ki a magyar s német nyelvet tökéletesen elsajátította s a rajz- és hegedű-kezelés alap- elemeiből oktatást nyújt, szerény feltételek mellett nevelői állomást keres!

Bővebben értekezheti a szerkesztőségégnél.

*) E rovat alatt megjelenő czikkeket semmi felelősséget sem vállal.

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeal irány Kolozsvártól.

Allomások		Gyors-vonat 202. sz.		Személy-vonat 204. sz.		Vegyes vonat 202. sz. 203. sz.		Menetjegy árak			
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	II. oszt.		III. oszt.	
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49
M.-Telegd	"	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79
Rév	"	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12
Csucsá (Vendéglő)	"	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12
Bánffy-Hunyad	"	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47
Egeres	"	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—
Apahida	"	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39
Gyéres	"	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23
Felvincz	"	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Érk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50
Balázsfalva	"	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70
Hosszu-Aszó	"	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97
Mikeszása	"	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Érk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—
Medgyes	"	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82
Erzsébetváros	"	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34
Szegesvár (Vendéglő)	Érk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99
Szegesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—
Héjasfalva	"	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28
Erked	"	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75
Homoród-Kőhalom	"	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54
Agostonfalva	"	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28
Apácza	"	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66
Földvár	"	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09
Brassó (Vendéglő)	"	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75
Predeal	Érk.	4	28	—	—	reggel	14	87	10	62	—

Predeal—nagyvárad irány Kolozsvártól.

Allomások		Gyors-vonat 201. sz.		Személy-vonat 203. sz.		Vegyes vonat 201. sz. 202. sz.		Menetjegy árak			
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	II. oszt.		III. oszt.	
Predeal	Elind.	1	09	—	—	—	—	14	87	10	62
Brassó (Vendéglő)	"	2	16	6	13	7	25	13	63	9	75
Földvár	"	2	44	6	52	8	35	12	73	9	09
Apácza	"	3	03	7	23	9	34	12	12	8	65
Agostonfalva	"	3	18	7	51	11	00	11	58	8	28
Homoród-Kőhalom	"	3	52	8	41	12	48	10	56	7	54
Erked	"	—	—	9	41	2	49	9	45	6	75
Héjasfalva	"	4	54	10	15	4	01	8	79	6	28
Szegesvár (Vendéglő)	"	5	07	10	32	4	29	—	—	—	—
Szegesvár	"	5	12	10	52	5	23	8	38	5	99
Erzsébetváros	"	5	40	11	31	6	49	7	48	5	34
Medgyes	"	6	01	12	06	8	10	6	74	4	82
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érk.	6	13	12	24	8	38	—	—	—	—
Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50	6	33	4	52
Mikeszása	"	—	—	12	49	10	30	5	92	4	23
Hosszu-Aszó	"	—	—	1	05	10	54	5	55	3	97
Balázsfalva	"	7	03	1	25	11	39	5	18	3	70
Karácsonfalva	"	—	—	1	40	12	06	4	60	3	50
Tövis (Elágazás Gyula-Fehérvár felé)	Érk.	7	30	2	06	12	49	—	—	—	—
Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18	4	24	3	03
Nagy-Enyed	"	7	54	2	48	3	04	3	67	2	62
Felvincz	"	—	—	3	10	3	47	3	13	2	24
Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	3	58	3	12	2	23
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érk.	8	18	3	24	4	09	—	—	—	—
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50	2	84	2	03
Gyéres	"	8	47	4	10	5	55	2	14	1	53
Apahida	"	—	—	5	38	8	11	—	55	—	39
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	10	7	5	50	8	47	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20	—	—	—	—
Egeres	"	—	—	7	26	10	08	1	16	—	83
Bánffy-Hunyad	"	11	32	8	12	11	38	2	06	1	47
Csucsá	"	12	05	8	54	1	25	2	96	2	12
Rév	"	12	50	9	52	3	56	4	36	3	12
M.-Telegd	"	1	17	10	27	5	43	5	31	3	70
Nagyvárad (Vendéglő)	Érk.	1	45	11	04	6	52	6	29	4	49

Kapus—Nagyszebeni szárnyvonal.

Állomások	Szem. von. 1082. sz. Minden nap óra perc	Állomások	Vegy. von. 1812. sz. Minden nap óra perc	Állomások	Szem. von. 1801. sz. Minden nap óra perc	Állomások	Vegy. von. 1811. sz. Minden nap óra perc	Árak
Kapus (V.) Ind.	11 19	Kapus (V.) Ind.	4 25	N. Szeben (V.) I.	3 58	N. Szeben (V.) I.	10 05	6 19 5 85
N. Szeben (V.) É.	1 41	N. Szeben (V.) É.	6 50	Kapus (V.) Érk.	5 50	Kapus (V.) Érk.	11 57	8 33 4 52

Tövis—Gyulafehérvári szárnyvonal.

Állomások	Szem. von. 1702. sz. Minden nap óra perc	Állomások	Vegy. von. 1712. sz. Minden nap óra perc	Állomások	Szem. von. 1701. sz. Minden nap óra perc	Állomások	Vegy. von. 1711. sz. Minden nap óra perc	Árak
Tövis (V.) Ind.	2 39	Gy. Fehérvár I.	1 01	Gy. Fehérvár I.	1 01	Tövis (V.) Érk.	3 11	5 01 3 59
Gy. Fehérvár É.	3 11	Tövis (V.) Érk.	6 24	Tövis (V.) Érk.	1 33	Gy. Fehérvár I.	7 14	1 24 3 03

Kocsárd—Marosvásárhelyi szárnyvonal.

Állomások	Szem. von. 1602. sz. Minden nap óra perc	Állomások	Vegy. von. 1612. sz. Minden nap óra perc	Állomások	Szem. von. 1601. sz. Minden nap óra perc	Állomások	Vegy. von. 1611. sz. Minden nap óra perc	Árak
Kocsárd (V.) Ind.	9 12	Kocsárd (V.) Ind.	5 00	M. Vásárhely Ind.	9 07	M. Vásárhely Ind.	4 38	5 31 3 70
Maros-Ludas	10 08	Maros-Ludas	4 08	Csapó-Radnóth I.	10 28	Csapó-Radnóth I.	5 58	1 28 3 05
Csapó-Radnóth I.	11 13	Csapó-Radnóth I.	6 05	Maros-Ludas	11 20	Maros-Ludas	6 55	3 62 2 59
M. Vásárhely É.	12 26	M. Vásárhely É.	7 18	Kocsárd (V.) Érk.	12 14	Kocsárd (V.) Érk.	7 49	2 34 2 03

Hirdetések felvétele

az osztr. magyar birodalom és külföld összes lapjai részére, a lap kiadóhivatalok szokásos áraiban, szállítási s egyéb költségnélkül.

MOSSE RUDOLF

hirdetést közvetítő irodájában
(232) Wien, Sellenstätt 2. 12 *

Demjén Ágoston

műlakatos Kolozsvártt.
(Ezelőtt Veresr Dániel.)

Ki több nevezetes bécsi és pesti műhelyekben és gyárakban magát kiképezte, tisztelettel kívánja a nagyérdemű helyi és vidéki közönséggel tudatni, hogy minden a lakatosi szakmába vágó

RENDES és MŰ-MUNKÁK,

u. m. Virágtartó asztalok, Luszterek, a legújabb minták szerinti sir- és garádics rácszatok, lépcsőzetek, csinos paluszterek, olvasó támlák:

épületi ajtók és ablakok

vasalások, mindenféle vastetőkhoz szükségeseltető construc-tiók, villámhárítók,

finom záruk és templom ajtókhózi

czifrázott pántok

elkészítését vert vagy kovácsolt vasból, gyors, pontos és a legmérsékeltebb, — csaknem az öntött vasból készültekhez hasonló árakban kész elvállalni, s a vidéki megrendeléseket is elfogadván, azokat pontosan teljesíteni.

Lakásom Kolozsvárt, Belszén-utca 12. sz.
(Ezelőtt Veress Dániel.)

Demjén Ágoston.

(305) 18—100

BAK LAJOS

műasztalos

KOLOZSVÁRTT

gépekkel berendezett gyárában mindennemű

BUTOROKAT,

BOLTI és TEMPLOMI

berendezéseket,

építési asztalos munkákat

készít, s az építések alkalmából ajánlja gőzzel kiszáritott nagy mennyiségben

készletben levő

KOCZKAPADLÓIT.

Amerikai tölgy parquette egy □ öl 7 frt.

Koczás parquette egy □ öl 12 frt.

Ugyan ő nála kaphatók kiszáritott tölgy, bükk, juhar, hárs, dió, kőris s másnemű fák jutányos árban.

Megrendeléseket vidékre is a legnagyobb pontos-sággal teljesít.
(240) 38—100

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.

A deési
kiállítási
érem.

Figyelemreméltó!

A sz. fehérvári
kiállítási
érem.

Feketeerdői üvegyár
erdélyi főraktára Kolozsvártt

Hunwald Lipótnál

tart folytonosan nagy raktárt mindennemű közönséges fuvott-ny a legfinomabb, külföldi gyárakkal versenyképes kristály metszett üveget, rosolis-, sűr- és borívó garnitúrákat

gyógyszertári újabb mintájú üvegeket

ajánlja továbbá:

kül- és belföldi közönséges

valamint

belgiai Solintábláit

hazai és csehországi porcellán és kőedényt,

bécsi lámpa nagyraktár.

Tükröket, arany és díszes fa-keretben.

Első kolozsvári

üvegmetező műhely,

ablak üvegezési munkák vállaltatnak, vidéken és helytt.

Hunwald Lipót,

52—52

(279)

B.-Magyar-utca 4. sz.

Erőtelenség

MAGÓMLÉS és TEHETETLENSÉGET
ifjú és öregnekül egyaránt, kezeség mellett meggyógyittatik
Főtörzsorvos Dr. Müller-féle

Miraculo-készítmények

által, melyek az elgyengült ifjú testi-erőt visszadják.
Raktáros: Karl Kreikenbaum, Braunschweigban. — Fennebbi megbecsülhetlen zson-
gító és anyagszerzők rövid idő alatt világhírvé váltak és a legjeőbb orvosi tekintélyek álta-
használtattnak és ajánlataik. Teljesen tudományos kezeléséről 40 kr. árú bélyegnek beküldése
mellett a mű díjmentesen discretio mellett megküldetik. (349) 5—9